

Vaikuta päättäjiin!

– Kuinka sinäkin voit järjestää vaikuttamistapahtuman

1

Esimerkkiaineisto valtuutetuille ja päättäjiille Vantaalla 18.4.2013 järjestetystä

Nuorisoasioiden perehdytystilaisuudesta

Koonnut:
Sanna-Mari Jokinen
Nuorten asunnottomuuden
ennaltaehkäisyhanke (2012–2015)
Nuorisotasuntoliitto ry

Sisällys

1. Mistä kaikki lähti?	3
2. Järjestäjät	5
3. Kenelle tilaisuus oli tarkoitettu?	5
4. Tilaisuuden ajankohta	5
5. Työskentelyaikataulu ja -järjestys	6
6. Media	9
7. Informatiiviset tietoisut	9
8. Paperinuket ja valtuutettujen ryhmätyö	10
9. Messut	10
10. Paneeli	11
11. Lupaus itselle	11
12. Palautekysely	11
13. Mitä jäi käteen?	11
14. Liitteet	14

1. Mistä kaikki lähti?

Nuorisoasuntoliitto ry sai vuonna 2012 Raha-automaattiyhdistykseltä rahoituksen Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyhankkeelle (2012–2015), joka on osa laajempaa hallituksen Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaa (PAAVO II).

Syksyllä 2013 koottiin hankkeen puitteissa vantaalaisia toimijoita yhteen miettimään nuorten asumiseen ja arkeen liittyviä haasteita. Toimijoita osallistui Vantaan kaupungilta, alueellisista järjestöistä ja Vantaan Seurakunnasta.

Nuorten asumiseen liittyviä haasteita kartoitettaessa toimijoiden keskuudessa nousi vahvasti esille tarve vaikuttaa poliittisiin tahoihin ja päättäjiin. Koettiin, että nuorten asioista ja arkityön haasteista ei tiedetä tarpeeksi tai tieto on hajanaista. Myös päätösten vaikutusten ymmärtämistä arjen tasolla jäätiin miettimään.

Siitä käynnistyi Vaikuta Vantaalla! – Nuorisoasioiden perehdytystilaisuuden suunnittelu- ja toteutustyö. Valmistelutyö vei reilut puoli vuotta. Tämän vihkosen tarkoitus on dokumentoida tilaisuuden valmisteluprosessi ja näin ollen helpottaa vastaavien tilaisuuksien järjestämistä tulevaisuudessa. Tämä on yksi esimerkki monista vaikuttamistavoista ja esimerkkiä voi räätälöidä mihin tahansa aiheeseen sopivaksi.

Ohjelma

- klo 16.00 **Tapahtuman avaus**, henkilö x
- Nuorisoasuntoliitto ry:n edustajan puheenvuoro, henkilö X, varapuheenjohtaja, Nuorisoasuntoliitto ry
 - Kaupungin edustajan puheenvuoro, henkilö X, kaupunkisuunnittelulautakunnan puheenjohtaja, Vantaan kaupunki
- klo 16.15 **Teemapuheenvuorot**
- Nuorten asuminen ja nuorisorakentaminen, henkilö X, pääsihteeri, Nuorisoasuntoliitto ry
 - Etsivä nuorisotyö osana Nuorisotakuuta, henkilö X, suunnittelija, Nuorisopalvelut, Vantaan kaupunki
 - Syrjäytymisen kustannukset, henkilö X, Perhepalveluiden johtaja, Vantaan kaupunki
- klo 17.00 **Paperinukkenuoret ja messut**
- klo 18.00 **Kahvitauko**
- Musiikkiesitys kahvilassa, nuori
 - Rock'n Vantaa: Korson kapina 1965 (nukkeanimaatio), sali
- klo 18.30 **Paneeli**, juontajina Nuorisopalveluiden johtaja, henkilö x ja asunnottomuuden asiantuntija, henkilö x:
- henkilö X, asunnottomuuden asiantuntija
 - henkilö X, opiskelija, isonen, Vantaankosken seurakuntaneuvosto, Vantaan Seurakunnat
 - henkilö X, sosiaalihoaja, Perhepalvelut, Vantaan kaupunki
 - henkilö X, apulaiskaupunginjohtaja (maankäyttö ja rakentaminen), Vantaan kaupunki
 - henkilö X, pääsihteeri, Nuorisoasuntoliitto ry
- Klo 19.45 **Yllätysnumero valtuutetuille**: Lupaus itselle
- klo 19.50 **Tilaisuuden päätös**

2. Järjestäjät

Tilaisuuden järjestämiseen osallistui toimijoita Vantaan kaupungilta, paikallisista järjestöistä ja Vantaan Seurakunnalta. Ryhmä koostui pääsääntöisesti nuorten kanssa työtätekevästä ammattilaisista, mutta mukana oli myös esimiesasemassa tai asiantuntijatehtävässä olevia henkilöitä sekä muutama opiskelija. Myös nuoret osallistuivat tapahtuman valmisteluun ja toteutukseen. Ryhmäläisten koolle kutumisesta ja tilaisuuden koordinoinnista vastasi hankkeen aluetyöntekijä.

Mukana suunnittelu- ja toteutustyössä olivat:

Nuorisosasuntoliitto ry ja Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyhanke (2012–2015)

Alkuasunnot oy

Nal Palvelut oy

Vantaan nuoret asujat ry

Vailla vakinaista asuntoa ry

Maahanmuuttajanuorten tuki ry, R3

Vantaan ammattiopisto Varia

Nuorisosäätiö

Suomen punainen Risti / Nuorten turvatalo Vantaa

VAV-asunnot oy (Vantaan kaupungin vuokra-asunnot)

Vantaan kaupungilta:

Nuorten tieto- ja neuvontapalvelu Jeesi

Vantaan nuorten työpajat

Nuorten ohjaus- ja tukikeskus Kipinä

Nuorisopalvelut

Perhepalvelut

3. Kenelle tilaisuus oli tarkoitettu?

Tilaisuus oli suunnattu vantaalaisille uudelleen valituille ja ensimmäistä kauttaan aloittaville valtuutetuille huomioiden kaikki puolueryhmät. Tilaisuus oli avoin myös eri lautakunnissa työskenteleville sekä kaupungin virkamiehille.

Kutsut lähetettiin sekä Vantaan kaupungin viestinnän että sihteeristön kautta asianomaisille. Valtuutetut ovat kiireisiä, joten kutsut kannattaa lähettää useita kuukausia ennen tilaisuutta. Asianomaisia voi lähestyä ensin yleisellä kutsulla, jossa on aihe, ajankohta ja paikka. Suunnittelutyön edetessä, lähempänä ajankohtaa, heille voi lähettää tarkennetun ohjelman.

4. Tilaisuuden ajankohta

Tilaisuus päätettiin toteuttaa kevätkaudella huhtikuussa ennen kuin valtuustot aloittavat budjetointityönsä. Näin ollen asian uskottiin olevan vielä tuoreessa muistissa ja vaikuttavan parhaiten valtuutettujen valintoihin ja päätöksiin.

Haasteellista ajankohdan valinnassa oli se, että valtuutetut ovat pääsääntöisesti työelämässä olevia ja luottamustoimet ovat iltapainotteisia. Näin ollen kannattaa etukäteen tutustua valtuustojen ja lautakuntien työjärjestykseen ja aikatauluihin. Ajankohtaa harkitessa kannattaa varmistaa, ettei tilaisuutta järjestetä päällekkäin esimerkiksi valtuustoistuntojen ja -infojen, iltakoulujen tai

lautakuntien kokoontumisen kanssa. Nämä tiedot löytyvät usein kaupunkien nettisivuilta esimerkiksi päätöksenteon alta tai aikatauluja voi kysellä suoraan valtuuston sihteeristöltä.

5. Työskentelyaikataulu ja -järjestys

Järjestäjien ydinporukka kokoontui yhteensä kuusi kertaa ennen tilaisuutta ja kerran tilaisuuden jälkeen. Tapaamiset olivat kestoaltaan 1,5–2 tuntia. Ennen kokoontumisia, aluetyöntekijä lähetti ryhmäläisille muistutuksen tulevasta tapaamisesta sekä työsuunnitelman käsiteltävine aiheineen. Tapaamisista laadittiin muistio, joka lähetettiin kaikille ryhmän jäsenille.

Jokaiselle tapaamiselle oli oma aiheensa:

21.9.2013	Haasteiden kartoitus ja päätös siitä, mitä lähdetään toteuttamaan
5.11.2012	Tilaisuuden luonne ja raamien määrittely
16.1.2013	Ohjelmaluonnos, kellotus ja vastuunjako
14.2.2013	Tavoitteiden ja viestin kirkastaminen, messulaisten valinta
15.3.2013	Missä mennään? Paneeli ja ryhmätyö, koristelun valmistelu
3.4.2013	Missä mennään? Viimeinen kertaus
18.4.2013	Tilaisuus
7.5.2013	Palaute ja arviointi Jälkityö

21.9.2012 Ensimmäinen tapaaminen

- Läpikäytiin kokoontumisen tarkoitus ja lyhyt hankkeen esittely osana valtion ja kaupunkien Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisojelmaa.
- Keskeistä tälle tapaamiselle oli kartoittaa ryhmätyön avulla nuorten asumiseen ja syrjäytymiseen liittyviä haasteita, joille voimme yhdessä tehdä jotakin.

Ryhmätyö:

Toimijoita pyydettiin miettimään ryhmissä seuraavia kysymyksiä:

- ✓ Millaisia kompastuskiviä nuorilla on asunnon saannissa, asumisessa ja asunnon pitämisessä?
- ✓ Millaisiin rakenteellisiin tai lainsäädännöllisiin epäkohtiin olet törmännyt työssäsi? Millaisia toimenpiteitä tai yhteistyötä tarvittaisiin näiden epäkohtien ylittämiseksi?
- ✓ Millaisia välineitä tai yhteistyötä kaipaavat oman työsi tueksi nuorten asuntoasioissa? Kuka tai mikä tähän tarpeeseen voisi vastata?

Ryhmäläiset saivat 15 minuuttia aikaa miettiä vastauksia jokaiseen kysymykseen, jonka jälkeen vastauspaperi annettiin seuraavalle ryhmälle täydennettäväksi. Mikäli ryhmän vastaus oli jo kirjattu ylös tai joku asia koettiin erityisen tärkeäksi, korostettiin vastus ympyröimällä. Kun kaikki ryhmät olivat vastanneet kaikkiin kolmeen kysymykseen, aloitettiin koonti.

Ryhmätöiden vetäjä pyysi ryhmäläisiä läpikäymään vastaukset ja nostamaan sieltä ne, jotka oli korostettu. Ryhmätöiden vetäjä kirjasi korostetut vastaukset fläppitaululle. Näistä vaihtoehtoista valittiin äänestämällä se, joka koettiin tärkeimmäksi työskentelykohteeksi. Vantaan tapauksessa aihe oli päättäjiin vaikuttaminen ja täsmätiedotus.

- Seuraavaa kertaa varten ryhmäläiset saivat ”kotitehtävän”. Heidän tuli miettiä, miten päättäjät tulisi kohdata ja millaisilla teemoilla.

- Aluetyöntekijä teki kotitehtävän vastauksista koonnin seuraavaa tapaamista varten.

5.11.2012 Toinen tapaaminen

- Kertaus: missä mennään?
- Keskeisiä teemoja tälle kokoontumiselle oli:
 - ✓ Mikä toteuttamistapa valitaan?
 - ✓ Mitkä teemat valitaan?
- Käytiin läpi kotitehtävistä tehty koonti: Miten valtuutettuja ja virkamiehiä tulisi lähestyä? (Liite 1)
- Äänestyksen ja keskustelun jälkeen päätettiin toteuttaa tilaisuus, joka koostuisi lyhyistä, informatiivisista asiantuntijaluennoista, pienestä ryhmätyöstä sekä paneelikeskustelusta.

16.1.2013 Kolmas tapaaminen

- Kertaus missä mennään?
- Keskeistä tälle tapaamiselle oli ohjelman ja aikataulun luonnostelu sekä vastuiden jako.
- Ryhmäläisten kanssa hahmoteltiin ohjelman runkoa, tapahtumien järjestystä sekä suuntaa antavaa aikataulua.
- Tällä kerralla jaettiin myös vastuut työryhmille ja nimettiin tarpeen mukaan mahdolliset vastuuhenkilöt.
- Vastuut merkittiin liitteenä 2 olevaan taulukkoon, ja se lähetettiin kaikille ryhmäläisille muistion mukana.

Aluetyöntekijä laati seuraavaa tapaamista varten:

- ✓ tapahtumasuunnitelman (liite 3), joka kokosi suunnitelmat ja tehtävät työt selkeäksi kokonaisuudeksi.
- ✓ alustavan kutsun valtuutetuille. Ryhmäläiset kommentoivat kutsuja halutessaan sähköpostitse.
- ✓ Vantaan kaupungin viestintä muokkasi valtuutettujen kutsun sopivaan muotoon (liite 4).

14.2.2013 Neljäs tapaaminen

- Kerrataan: missä mennään?
- Keskeistä tälle tapaamiselle oli tapahtumasuunnitelman läpikäyminen, vastuiden kertaaminen ja sen haarukointi, mitä on jo saatu aikaan ja mitä on vielä tekemättä.
- Keskusteltiin, keitä vantaalaisia toimijoita olisi tärkeä olla mukana messuosiossa.

Seuraavaa tapaamista varten aluetyöntekijä:

- ✓ avasi kutsuille Webropoliin ilmoittautumislinkin.
- ✓ lähetti kutsut valtuutetuille sekä Vantaan kaupungin viestinnän että valtuuston sihteeristön kautta.
- ✓ otti kontaktin puhujiin ja panelisteihin sekä tiedusteli tilaisuudelle juontajaa.
- ✓ lähestyi messulaisia ja tiedusteli heidän mahdollisuuttaan osallistua tapahtumaan.

15.3.2013 Viides tapaaminen

- Kerrataan: missä mennään?
- Tapaamisen keskeinen sisältö: paneelin ja ryhmätöiden suunnittelu sekä koristelun ideointi.
- Sekä nuoret että ryhmäläiset laativat paneelikysymyksiä. Kysymykset toimitettiin aluetyöntekijälle, joka ryhmitteli kysymykset aihealueittain ja kokosi ne mielekkääksi kokonaisuudeksi. Koonti toimitettiin kaikille ryhmäläisille ja paneelin juontajille.

- Valtuutettujen ryhmätyötä varten kerättiin erilaisia ja aitoja esimerkkejä nuorten elämäntilanteista.
- Nuorten esimerkkitaupaukset toimitettiin Vantaan nuorten käsityöpajalle, missä pajuuoret valmistivat 30 cm korkuisia paperinukkeja. Paperinukkejen taakse kirjoitettiin kuusi esimerkkitaupausta.
- Esimerkkitaupaukset toimitettiin tiedoksi myös messulaisille (liite 7).

Seinäkoristelu:

- ✓ Suurennettiin lehdissä olleita artikkeleita asumisesta, rakentamisesta, nuorten syrjäytymisestä, koulutuksesta ja työelämästä.
- ✓ Tulostettiin ja suurennettiin NAL:n talologoja.
- ✓ Kerättiin nuorilta mietteitä asumisesta, työstä ja opiskelusta -> mietteet kirjoitettiin puhekupliin.
 - ➔ Puhekuplat kiinnitettiin tilaisuudessa seinille ylimääräisten paperinukkien kanssa.

3.4.2013 Kuudes tapaaminen

- Tapaamisessa käytiin vielä ohjelma hetki hetkeltä läpi, kerrattiin vastuut ja aikataulut.
- Tapaaminen oli tarkoitettu sekä järjestäjille, messulaisille että nuorille, joilla oli jokin vastuutehtävä tilaisuudessa.
- Tilaisuuden juontajan kanssa läpikäytiin ohjelma ja välispiikit.

18.4.2013 Tilaisuus

- Nuorten muistaminen heti tilaisuuden loputtua (Annettiin esim. elokuvacliput ja jaettiin yli jääneet tarjottavat nuorille mukaan otettavaksi. Lisäksi mukaan annettiin asumisen materiaalipaketti.)
- Tilaisuuden jälkeen kiitosviestit puhujille, panelisteille, nuorille, messulaisille ja järjestäjille.

7.5.2013 Seitsemäs tapaaminen

- Tilaisuuden jälkeen sekä valtuutetuille että järjestäjille ja messulaisille lähetettiin palautekyselyt (Liite 9, 10).
- Vastausaika oli viikko, minkä jälkeen aluetyöntekijä teki palautteista koonnit.
- Palaute käytiin läpi viimeisessä järjestäjien tapaamisessa.
- Samalla kerättiin myös tietoa siitä, mitä konkreettisia asioita tilaisuus oli jo tähän mennessä tuottanut.

Jälkityö

- Tiedusteltiin yritysten halukkuutta olla palkitsemassa pajuuoria tilaisuuden valmisteluun osallistumisesta (paperinuket), ja kiitos toimitettiin pajuuorille (Esimerkiksi Vantaalla Fazer teki lahjoituksen pajuuorille).
- Puolen vuoden päästä, Asunnottomien yön yhteydessä valtuutettuihin ja virkamiehiin otetaan uudelleen yhteyttä. Heitä tullaan muistuttamaan nuorten asunnottomuudesta ja asunnottomuusluvuista sekä tiedustelemaan, miten he ovat edistäneet nuorten asioita kuluneen puolen vuoden aikana.

6. Media

Median läsnäolo nähtiin tilaisuuden onnistumisen kannalta tärkeäksi. Median motivointiin kannattaa panostaa. Median kautta asia saadaan laajemmin esille, jolloin se tavoittaa suuren kohderyhmän. Samalla se toimii eräänlaisena motivaattorina valtuutetuille näkyä aktiivisena vaikuttajana.

Vantaan tempauksen osalta laadimme medialle kutsun (liite 6), jonka Vantaan kaupungin viestintä oikoluki ja muokkasi tiiviimpään muotoon. Myös Nuorisotasuntoliiton omaa tiedottajaa kannattaa konsultoida ja hyödyntää.

Kutsu lähetettiin eri viestimiin noin kuukautta ennen tilaisuutta. Noin viikkoa puoltatoista ennen tilaisuutta lähetettiin viestimille vielä muistutuskutsu tapahtumasta. Mikäli sinulla on henkilökohtaisia kontakteja viestimiin, saat asiasi aina paremmin kuulluksi. Toimituksissa on kiire ja median paikalle saaminen on haasteellista. Kannattaa siis miettiä, millaista uutista olet tarjoamassa (mikä on sen julkisuusarvo) ja millaisilla argumenteilla jutun esittelet. Esim. itse tempaus ei välttämättä ole kiinnostava uutinen, mutta valtuutetuille jaettu tieto- ja materiaalipaketti taas on.

Vantaan tapahtumassa lähestyimme seuraavia viestimiä:

- Helsingin Sanomat
- Vantaan Sanomat
- Metro-lehti (ilmaisjakelu)
- Lähiradio
- YLE Uutiset / Alueuutiset
- Apu (vuoden 2013 painopiste syrjäytymisessä)

Ennen tilaisuutta kannattaa kirjoittaa lyhyt tiedote, joka lähetetään viestimiin heti tapahtuman jälkeen. Tämä parantaa mahdollisuuksiasi saada uutinen läpi. Mediat saattavat julkaista jutun, vaikka eivät olisi olleet paikalla tilaisuudessa.

7. Informatiiviset tietoiskut

Tapahtuma alkoi lyhyillä ja informatiivisilla 15 minuutin tietoiskuilla. Tietoiskujen aihe johdettiin tapahtuman kolmesta pääteemasta eli nuorisotasuminen Vantaalla, etsivä nuorisotyö osana Nuorisotakuuta sekä nuorten syrjäytymisen kustannukset. Tietoiskujen tehtävänä oli toimia eräänlaisena johdantona aiheeseen sekä nostaa esiin polttavimmat kysymykset.

Tietoiskujen pitäjät valittiin asiantuntemuksen perusteella ja heidän kiinnostuksensa tilaisuutta kohtaan varmistettiin etukäteen sähköpostilla. Noin kuukautta ennen tilaisuutta puhujille lähetettiin tarkennettu ohjelma, ohjeita (esim. puheen pituus, onko puhujapöytä ja mikki) ja samalla kyseltiin heidän toiveitaan järjestäjille (esim. tarvitseeko videotykkiä).

Koska tietoiskut olivat varsin lyhyitä ja aihealueet laajoja, päätettiin valtuutetuille koota materiaalipaketti näistä kolmesta teemasta. Materiaalipaketissa asiat oli koottu tiiviiseen ja helposti luettavaan muotoon (ei siis pitkiä raportteja).

Tilaisuuden esitykset ja materiaalipaketti lähetettiin sekä paikalla olleille että poissaolleille valtuutetuille tilaisuuden jälkeen. Materiaalipaketti tallennettiin myös Vantaan kaupungin nettisivuille. Materiaali löytyy Vantaan kaupungin nettisivuilta osoitteesta:
http://www.vantaa.fi/fi/opetus_ ja_kasvatus/sivistystoimi/hankkeet_raportit_ ja_selvitykset/prime101_fi.aspx

8. Paperinuket ja valtuutettujen ryhmätyö

Jotta tilaisuus ei muodostuisi liian seminaarimaiseksi, koettiin tärkeäksi saada siihen jonkinlainen toiminnallinen osuus, joka osallistaisi ja haastaisi valtuutettuja keskusteluun.

Järjestäjät päätyivät ryhmätyöhön, joka käsittelisi nuorten tilanteita elävästä elämästä. Esimerkkitapaukset olivat arjen työntekijöiden raportoimia aitoja elämäntilanteita (liite 7).

Jotta esimerkkitapaukset eivät olisi olleet vain sanoja paperilla, pyydettiin Vantaan kaupungin käsityöpajan nuoria herättämään tarinat eloon tekemällä niistä paperinukkeja. Paperinuket olivat n. 30 cm korkeita. Osa oli piirrettyjä, osaan oli liimattu vaatteet kankaista. Näin ollen jokainen paperinukke oli oma yksilönsä, jolla oli ainutlaatuinen tarina.

Valtuutetut jaettiin ryhmiin heidän saapuessaan tilaisuuteen. Ilmoittautumisen yhteydessä heille jaettiin suklaapatukka. Suklaapatukoiden perusteella (6 ryhmää = 6 erilaista suklaapatukkaa) valtuutetut suunnistivat suklaapatukoilla koodattuihin pöytiin. Kukin pöytä muodosti yhden ryhmän. Jokaiseen pöytään jaettiin yksi paperinuketapaus.

Ryhmäläisten tehtävänä oli miettiä:

- miltä tuntuisi elää tällaisen nuoren elämää?
- mistä lähtisin hakemaan apua, jos olisin tämä nuori?

Aikaa ryhmätyölle oli 10 minuuttia.

Ryhmätyöt purettiin siten, että jokainen ryhmä kuvaili lyhyesti, millainen nuori he olivat ja millainen heidän elämäntilanteensa oli. Lyhyesti kuvattiin myös sitä, mistä he lähtisivät etsimään ensimmäisenä apua tilanteeseensa.

Purkamisen jälkeen valtuutetut ohjeistettiin kiertämään messuilla etsimässä nuorelle oikean apua antavan toimijan ja tutustumassa toimijoihin ja heidän työhönsä.

9. Messut

Messujen tarkoituksena oli kutsua eri vantaalaisia nuorten parissa työskenteleviä toimijoita yhteen esittelemään omaa työtään ja organisaatiotaan valtuutetuille. Keskeistä oli avata organisaation perustehtävää, työntekijän omaa työnkuvaa, nuorten arjen haasteita ja työntekijöiden arjen työssä kohtaamia kompastuskiviä. Tärkeää oli miettiä myös sitä, millaisia päätöksiä valtuutetuilta odotetaan, ja tietenkin verkostoituminen.

Järjestäjien kesken mietittiin oleelliset toimijat, joiden olisi hyvä olla tapahtumassa mukana. Toimijoille lähetettiin ensin sähköpostitiedustelu, jossa kerrottiin tapahtuman tarkoitus ja ajankohta sekä toimijan

rooli siinä. Noin kuukautta ennen tapahtumaa messulaisille lähetettiin ohjeistus (liite 5), jossa kerrottiin tarkemmin heidän roolistaan ja järjestäjien odotuksista.

Messulaisilla oli halutessaan mahdollisuus osallistua myös järjestäjien viimeiseen suunnittelutapaamiseen ennen tilaisuutta.

Tapahtumassa messulaisille oli varattu puolikas messupöytä ja heillä oli mahdollisuus jakaa esitteitään ja käyttää esim. roll-upia. Pöydät oli aseteltu samaan tilaan, missä kaikki muukin ohjelma tapahtui. Messulaisten rooli oli kertoa, miten he palveluntarjoajana voivat auttaa kyseistä esimerkinuorta sekä vastata muihin valtuutettujen esittämiin kysymyksiin.

Messuosion alkuun voisi miettiä mahdollista esittäytymiskierrosta.

Messut koettiin hyvänä, koska ne antoivat kokonaisvaltaisen kuvan nuorten palveluista, auttoivat ihmisiä tutustumaan toisiinsa, rohkaisivat yhteistyötä alkuun ja antoivat mahdollisuuden keskusteluun ja ymmärryksen lisääntymiseen.

Aikaa messuilla olemiseen oli varattu noin 45 min.

10. Paneeli

Paneelia varten järjestäjät miettivät sopivia panelisteja. Oli tärkeää, että paneeliin saataisiin ihmisiä, jotka tunsivat aiheen tai aiheet oman työnsä, asemansa tai kokemusasiantuntijuutensa kautta.

Paneelissa osallistuivat seuraavat edustajat:

- Kaksi eritaustaista asunnottomuuden kokemusasiantuntijaa (nuorta)
- Sosiaaliohjaaja, Vantaan kaupunki
- Maankäytön- ja rakentamisen apulaiskaupunginjohtaja, Vantaan kaupunki
- Pääsihteeri, Nuorisoasuntoliitto ry

Panelisteihin otettiin sähköpostitse yhteyttä noin kahta kuukautta ennen tilaisuutta ja tiedusteltiin heidän halukkuuttaan osallistua tapahtumaan. Noin kuukautta ennen tilaisuutta heille lähetettiin tarkennettu ohjelma, ohjeita ja samalla kyseltiin heidän toiveitaan järjestäjille.

Paneelikysymyksiä miettivät sekä nuoret että järjestäjät (liite 8). Paneelikysymykset ryhmiteltiin aiheiden mukaan mielekkäiksi ryhmiksi, josta paneelin vetäjät valitsivat esitettävät kysymykset. Paneelin veti nuori asunnottomuuden kokemusasiantuntija ja yksi järjestäjistä.

11. Lupaus itselle

Yllätyksenä valtuutetuille ohjelmaan oli sisällytetty Lupaus itselle. Valtuutetuille jaettiin paperit, joissa oli kuva jostakin paperinukesta. Valtuutettuja pyydettiin kirjaamaan lapulle jokin nuoria koskeva asia, jota he lupaavat edistää valtuustokautensa aikana. Lupauksia ei julkistettu, vaan se jäi vain osallistujan omaksi ohjenuoraksi.

12. Palautekysely

Tilaisuuden jälkeen sekä valtuutetuille että messulaisille ja järjestäjille lähetettiin palautekyselyt. Kyselyssä tiedusteltiin heidän kokemuksiaan tilaisuudesta ja sen onnistumisesta (liitteet 9 ja 10).

Palautekyselyn yhteydessä kaikille lähetettiin vielä kiitokset tilaisuuteen osallistumisesta ja myös tietoa tilaisuuden osallistujamäärästä. Mahdollisista tiedossa olevista vaikutuksista ja syntyneistä yhteistyökumppanuuksista kerrottiin myös.

12

13. Mitä jäi käteen?

Palautteet käsiteltiin tilaisuuden jälkeen järjestäjien viimeisessä tapaamisessa.

Vaikuta Vantaalla! -tapahtuma oli sekä järjestäjien että osallistujien palautteen mukaan onnistunut ja se koettiin tarpeelliseksi.

”Lisää tämän tyyppisiä tilaisuuksia. Pystyn hyödyntämään saamaani tietoa sekä luottamustoimessani että palkkatyössäni.”

”Kerran vielä paljon kiitoksia erittäin onnistuneesta tilaisuudesta. Toivon, että asia pidettäisiin yhä uudestaan esillä. Uskon, että paljon tietämättömyyttä ja kuvitelmia nuorten asioista ja tilanteesta edelleen vallitsee, etenkin päättäjien joukossa, sekä ylemmällä virkamiestasolla.”

Tilaisuuteen osallistui 17 valtuutettua, 14 eri messutoimijaa ja kuusi nuorta. Tilaisuudessa oli yhteensä 59 henkeä. Tilaisuus näkyi mediassa Vantaan Sanomissa sekä YLE:n Alueuutisissa.

Fazer lahjoitti paperinukkeja tehneille nuorille makeislahjoituksen kiitokseksi heidän aktiivisuudestaan.

Mitä arvokasta tilaisuus tuotti?

- ✓ Kaupungin yksi strateginen linjaus on osallisuuden lisääminen
- ✓ Verkostoituminen: kasvot tutuksi
- ✓ Yhteistietojen vaihtoa ja yhteistyön aloittamista
- ✓ Päättäjiin tutustuminen ja tietoa/toiveita heille
- ✓ Asunnoton ei saa asuntoa, koska ei saa kotivakuutusta -> edennyt lautakuntaan
- ✓ Keskustelua oikeista asioista
- ✓ Toi esiin työntekijöiden arjen tietoa ja vinkkejä
- ✓ Toimialueet ja toimijat olivat hyvin edustettuna, nuorten palvelukokonaisuuden hahmottaminen
- ✓ Asiantuntijaluennot ja faktat
- ✓ Tilaisuus vahvisti käsitystä asunnon tarpeellisuudesta
- ✓ Vertaisoppiminen
- ✓ Nuori kokemusasiantuntija menee kertomaan asunnottomuudesta Nuorten ohjaus- ja tukikeskus Kipinään.

- ✓ Yksi valtuutetuista menee puhumaan työpajanuorille vaikuttamisesta.
- ✓ Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyhanke (2012–2015) mallintaa tilaisuuden järjestämisen ohjeistukseksi.
- ✓ Myös muut kaupungit ovat kiinnostuneita vastaavasta tempauksesta.

Liite1: Kotitehtävän koonti: Miten päättäjät tulisi kohdata?

Vaihtoehto 1:

Paneelikeskustelu

- Nuoret vs. valtuutetut
- vetäjänä nuorisovaltuutetut
- kartoitetaan päättäjien tiedot palveluista ja palveluohjauksesta
- nuorten ajatukset tulevaisuuden asumisesta esiin.

Vaihtoehto 2:

Paneelikeskustelu

- julkinen paneeli, jossa teemana nuorten asunnottomuuden ehkäisy.

Vaihtoehto 3:

Seminaari

- perinteinen seminaari, jossa asiantuntijaluentoja
- lyhyt paneeli
- näkökulmia nuorten asunnottomuuteen ja syrjäytymiseen, taloudellinen näkökulma, nuorten ja ammattilaisten ääni esiin puheenvuoroissa.

Vaihtoehto 4:

Kyläilta

- kaikille avoin tapahtuma, jossa valtuutetut ja kyläläiset pohtivat yhdessä ratkaisumalleja nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn.

Vaihtoehto 5:

Workshop

- työskentelypisteitä, joissa jokaisessa vetäjä
- valtuutetut kiertävät jokaisen teemapisteen ja osallistuvat aktiivisesti teemapisteen työskentelyyn tai keskusteluun.

Lopputulos:

- **Lyhyet asiantuntijaluennot**
- **Paneeli**
- **Ryhmätyö**

Liite 2: Vastuunjakotaulukko

Vastuualue:	Mitä pitää sisällään:	Työryhmässä olijat + yhteystiedot:	Vastuuhenkilö + varahlö, yhteystiedot:
Kutsut ja ilmoittautuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Kutsujen laatiminen ja lähettäminen • Ilmoittautumisten vastaanotto • Motivointikutsun lähettäminen 		
Tila ja tarjoilut	<ul style="list-style-type: none"> • Tilan varaaminen • Tarjoilujen varaaminen • Varmistus 		
Tekniikka	<ul style="list-style-type: none"> • Mikrofonit • Videotykki • Valot • Äänestyskapulat 		
Media	<ul style="list-style-type: none"> • Paikallisradio • Paikallislehdet • Paikallis-tv • Paikalle tulosta sopiminen • Varmistaminen 		
Materiaali	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikkien työryhmien tuotosten kokoaminen yksiin kansiin • Monistaminen • Materiaalipöydän organisointi 		
Tilaisuuden juontaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Tilaisuuden avaaminen • Yleinen ohjeistus tapahtumaan • Paneelin juontaminen • Päivän loppusanat ja kiitos 		
Loppusiivous	<ul style="list-style-type: none"> • Materiaalin kerääminen • Tila luovutettavassa kunnossa 		
TEEMA: Nuorten asuminen Vantaalla ja nuorten asunnottomuus	<ul style="list-style-type: none"> • Nuorisoasumisen ja asunnottomuuden kuvaaminen ja materiaalin kerääminen 		
TEEMA: Sister tilastot Talousluvut	<ul style="list-style-type: none"> • Lukujen kerääminen ja materiaalin koonti 		
TEEMA: Etsivä nuorisotyö osana Nuorisotakuuta Vantaalla	<ul style="list-style-type: none"> • Materiaalin kerääminen • Nuorten aktivointi ja motivointi 		

Liite 3: Tapahtumasuunnitelma

- ❖ Määriteltiin olemassa oleva haaste, johon tilaisuudella haetaan parannusta
 - päättäjille nuorten asumiseen ja syrjäytymiseen liittyvää tietoa päätöstentien tueksi
 - toimijoiden työn ja arjen haasteiden esiin tuominen
- ❖ Määriteltiin, keille tilaisuus on tarkoitettu
 - uudelleen valitut ja uudet valtuutetut, lautakuntien jäsenet
 - virkamiehet
- ❖ Luettelo mukana olevista järjestäjistä
- ❖ Tarvittavat resurssit
 - suunnitteluun, tapaamisiin ja itsenäiseen työskentelyyn käytettävä työaika
 - tilavuokra
 - tarjoilukulut
 - materiaalin monistus
 - nuorten palkitseminen
- ❖ Tilaisuuden ajankohta
 - torstai 18.4.2013, klo 16.00–20.00
- ❖ Tilaisuuden kärkiteemat
 - Nuorten asunnottomuus ja nuorisoomin Vantaalla
 - Etsivä nuorisotyö osana nuorisotakuuta
 - Nuorten syrjäytymisen taloudelliset vaikutukset
- ❖ Tilaisuuden toteuttaminen ja missä mennään?
 - Luennot, ryhmätyö ja paneeli
 - vastuunjakotaulukko
 - säännölliset kokoontumiset, joiden ajankohdat varattu kalenteriin puolivuositain
- ❖ Juuri ennen tapahtumaa
 - varmistetaan sisäinen työnjako
 - varmistetaan tilat, tekniikka ja tarjoilut
 - motivointikutsut valtuutetuille
 - median paikalle tulon varmistaminen
 - kootaan ja tulostetaan tilaisuuden perehdytysmateriaali
 - tarvittavien Powerpoint-diojen tekeminen
 - koristelut
- ❖ Tapahtumapäivänä
 - ollaan ajoissa paikalla
 - tilaisuuden vetäminen ohjelman mukaan
 - loppusiivous
- ❖ Tapahtuman jälkeen
 - palautekysely, esitysten ja perehdytysmateriaalin lähettäminen
- ❖ Arviointi

Liite 4: Kutsu valtuutetuille ja päättäjille

Hyvä vantaalainen päättäjä!

Onko sinulla riittävästi tietoa päätöksenteon pohjaksi?
Haluaisitko perustaa päätöksentekosi faktoihin mielikuvien sijaan?

Tiedätkö, miten nuorisoasuminen toteutuu tänä päivänä Vantaalla? Millaiset asiat vaikuttavat kohtuuhintaisten nuorisoasuntojen rakentamiseen? Millaisia haasteita nuorilla on asumisessa? Miksi oma koti on niin merkityksellinen yhteiskuntaan sitoutumisen kannalta ja paljonko Vantaalla on nuoria asunnottomia tänä päivänä? Tunnetko nuorisotakuun ja miten se toteutuu? Tai oletko selvillä siitä, paljonko nuorten kiinnittämättömyys maksaa ja paljonko tällaisia nuoria on Vantaalla?

Haluamme tarjota teille perehdytyksen nuorisoasumiseen, nuorisotakuuseen ja nuorten syrjäytymisen taloudellisiin vaikutuksiin. Uusi kausi on alkamassa ja teillä on mahdollisuus tehdä päätöksiä vantaalaisten hyväksi, myös nuorten. Päätöksiä on vaikea tehdä ilman tietoa ja välillä tietoa on vaikea löytää. Me autamme teitä tässä!

Nuorten hyvinvoinnissa ja tulevaisuudessa on kyse tahdosta ja kuntien päätöksistä, joihin juuri te voitte vaikuttaa. Tästä syystä haluamme kutsua teidät Nuorisoasioiden perehdyttämistilaisuuteen torstaina 18.4.2013 kello 16.00–20.00 Lasten- ja nuorten Kulttuuritalo Vernissaan, Tikkurilantie 36, Vantaalle.

Paikalla on useita vantaalaisia toimijoita, joilla on pitkä ja kattava kokemus vantaalaisten nuorten elämästä ja nykytilasta sekä haasteista, joita nuoret kohtaavat päivittäin.

Ilmoittautumiset 5.4.2013 mennessä osoitteeseen: <http://www.webpolsurveys.com/>

Lisätietoja: Henkilö x / Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyhanke,
etunimi.sukunimi@xxx.fi tai puhelin:xxx.

Teidät toivottavat lämpimästi tervetulleiksi,
Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyhanke (2012–2015) ja Nuorisoasuntoliitto ry
Vantaan nuoret asujat ry
Vailla vakinaista asuntoa ry
Vantaan Seurakunnat
Vantaan kaupungin Nuoriso- ja perhepalvelut

MESSUT

Tässä muutamia valmistautumista helpottavia vinkkejä ja odotuksia:

Paikallaolo:

- Tapahtumapaikalla tulisi olla klo 15 mennessä.
- Teille on varattu 0,5–1 messupöytää osallistujamäärästä riippuen.
- Jokaisesta organisaatiosta voi osallistua messuille 1–2 henkilöä + tämän lisäksi joidenkin kanssa on sovittu nuorten osallistumisesta messuun. Nuoret tulevat tuon luvun päälle.
- Ilmoitathan teiltä osallistujien nimet ja sähköpostiosoitteen 5.4.13 mennessä osoitteeseen etunimi.sukunimi@xxx.fi . Mikäli osallistumisellenne tulee este, ilmoittatthan siitä myös.
- Tapahtuma päättyy viimeistään klo 20.

Messupöytä:

- Varaa messupöydälle kyltti, josta ilmenee mitä toimijaa edustat.
- Varaa itsellesi nimikyltti, josta ilmenee nimesi, ammattinimikkeesi ja organisaatiosi.
- Varaa toiminnastanne 1–2 perusesitettä jaettavaksi.
- Voit hyödyntää esim. roll upia tai muuta kohtuullisen pieneen tilaan mahtuvaa rekvisiittaa.

Varaudu tarvittaessa kertomaan päättäjille:

- o organisaation perustehtävästä
- o kohderyhmästä ja heidän arjessaan ilmenevistä/ haittaavista haasteista
- o omassa työssäsi kohtaamistasi haasteista, jotka liittyvät palveluverkostoon, rakenteisiin ym.
- o asiakasmäärästä (vertailuluvut esim. eri vuosilta, kuvaa palvelun tarpeen kehitystä)
- o mitä palvelu/ toiminta maksaa (esim. toiminnan ylläpitäminen, kustannukset per asiakas, tukeeko kaupunki toimintanne, millaisella summalla)
- o rahoittajat
- o ennaltaehkäisevän työn näkökulma (missä ja mitä pitäisi huomioida ennaltaehkäisevän työn näkökulmasta)
- o millaisia päätöksiä odotat päättäjiltä, kun puhutaan nuorten hyvinvoinnista?
 - ➔ Tästä olisi hyvä saada jonkinlainen kooste näkyviin pöydälle, seinälle tai paperi jaettavaksi päättäjille, kun messupöytien luona vierailevat.

KUTSU

Tervetuloa Nuorisoasioiden perehdytystilaisuuteen

Aika: torstaina 18.4.2013 klo 16–20

Paikka: Lasten ja nuorten Kulttuuritalo Vernissa (Tikkurilantie 36, Vantaa)

Tapahtuma on suunnattu vantaalaisille valtuutetuille ja virkamiehille ja se tarjoaa päätöksenteon tueksi kattavan tietopaketin nuorisoasumiseen, nuorisotakuuseen ja nuorten syrjäytymiseen liittyvistä kustannuksista. Paikalla on vantaalaisia toimijoita, joilla on pitkä ja kattava kokemus vantaalaisten nuorten elämästä ja nykytilasta sekä haasteista, joita nuoret kohtaavat päivittäin.

Tempaus liittyy Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyhankkeeseen (2012–2015), joka on osa hallituksen Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaa, PAAVO II:ta.

Käsiteltäviä teemoja ovat:

- Miten nuorisoasuminen toteutuu tänä päivänä Vantaalla?
- Millaiset asiat vaikuttavat kohtuuhintaisten nuorisoasuntojen rakentamiseen?
- Millaisia haasteita nuorilla on asumisessa?
- Miksi oma koti on niin merkityksellinen yhteiskuntaan sitoutumisen kannalta ja paljonko Vantaalla on nuoria asunnottomia tänä päivänä?
- Tunnetko nuorisotakuun ja miten se toteutuu?
- Oletko selvillä siitä, paljonko nuorten kiinnittymättömyys maksaa ja paljonko tällaisia nuoria Vantaalla on?

Toteutus:

- Puheenvuorot (mm. Alkuasuntojen toimitusjohtaja Jari Riskilä, Nuorisopalveluiden johtaja Eija Ahola, Perhepalveluiden johtaja Maritta Pesonen)
- Paneelikeskustelu. Panelisteina apulaiskaupunginjohtaja Jukka-Veikko Nikulainen, Nuorisoasuntoliiton pääsihteeri Minna Vierikko sekä muita asiantuntijoita ja kokemusasiantuntijoita.
- Tapauskertomuksia nuorten elämästä

Toteuttajat:

- Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyhanke (2012–2015) ja Nuorisoasuntoliitto ry
- Vailla vakinaista asuntoa ry
- Vantaan nuoret asujat ry
- Vantaan Seurakunnat
- Vantaan kaupungin nuorisopalvelut ja perhepalvelut

Lisätietoja:

Sanna Jokinen

Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyhanke (2012–2015)

Nuorisoasuntoliitto ry

puh: xxx

etunimi.sukunimi@xxx.fi

Liitteeksi:

- Lyhyt tiivistelmä hankkeesta
- Tapahtuman ohjelma

Liite 7: Paperinukketapaukset valtuutettujen ryhmätyöhön ja messulaisille tutustuttavaksi

1. Poika 18V: asustelee kavereiden luona, ei voi mennä vanhemmille, koska välit huonot, ei työ- eikä opiskelupaikkaa, luottotiedot menneet (HSL:n sakko 80€), omistaa pienen koiran.
2. Poika 25V: Nuorisokotitausta, pieniä vankilatuomioita takana, pitkäaikaisasunnon (7 vuotta kadulla), viettää yöt rappukäytävissä ja siltojen alla, päihdeongelma.
3. Tyttö 23V: Ammattikoulutus, pieni palkka, vakityö, korkea vuokra, josta vaikea selviytyä, vuokrarästejä syntymässä.
4. Tyttö 26V: Masentunut, ei diagnoosia, asunnon, korkeakoulututkinto, ei työllistynyt.
5. Poika 29V: Maahanmuuttaja, työssäkäyvä, ei asuntoa eikä saa sitä edes yksityiseltä puolelta, koska ei voi ottaa kotivakuutusta uskontonsa takia. Rasistiset asenteet häiritsevät.
6. Poika 19V: Satunnaista keikkatyötä, asustelee opiskelevan kaverin luona, erilainen elämänrytmi häiritsee opiskelijaa, vuokra maksetaan pimeästi.

Kysymyksiä panelisteille

YLEISTÄ

"Miksi halusit valtuutetuksi?"

"Mitä hyötyä teistä on nuorille?"

TYÖ/ OPISKELU

"Miten voisi helpottaa nuorten työkokemuksen saantia?"

"Miten aiotte auttaa nuoria työllistymään?"

"Miten ajelehtivat nuoret saataisiin kiinnostumaan työstä tai opiskelusta? Millaisia keinoja mielestäsi meillä on käytössä? Ovatko ne mielestäsi tehokkaita?"

ASUMINEN

"Mitä toivot tähän kuntaan nuorten asunnottomien tilanteen parantamiseksi?"

"Olet asunnoton, missä nuket ensimmäisen yösi, mistä haet apua?"

"Miten asunnon saaminen hyödyttäisi päättäjiä? Entä nuorta?"

"Kuinka monta nuorta Suomessa on asunnottomana? Ellet tiedä, arvaa!"

"Miten nuoret on huomioitu kaupunkisuunnittelussa ja rakentamisessa seuraavan viiden vuoden aikana?"

"Miksi asuminen puuttuu nuorisotakuusta? Eikö se ole kaiken perusta, jolle elämää aletaan rakentamaan?"

"Miten itse kävisit töissä, jos olisit asunnoton?"

TALOUS

"Saisiko bussikortteja tai bussimatkoja halvemmaksi työttömille/nuorille?"

"Voisiko pikavipit kieltää kaikilta alle 30-vuotiailta tai kieltää kokonaan?"

"Miten luottohäiriömerkinnän saanut nuori saa kotivakuutuksen?"

"Miksi Vantaan kaupungilla ei ole nuorille suunnattua talous- ja velkaneuvontaa? Puolen vuoden jonot masentavat ja turhauttavat kenet tahansa ja toivo hiipuu pikkuhiljaa sekä velkaantuminen ehtii paheta entisestään."

YHTEISTYÖ

"Miksi saman kunnan sosiaalityöntekijät eivät tee yhteistyötä? Vai tekevätkö?"

"Voisiko nuoren asioita hoitavien tahojen tiedonvaihtoa helpottaa? Nyt osa hänen asioitaan hoitavista tahoista on tietopimennossa salassapitovelvollisuuden vuoksi. Miten tämä edistää nuoren asioita?"

KYSYMYKSIÄ NUORILLE PANELISTEILLE

"Miltä sinusta tuntui olla asunnoton?"

"Missä oleilit?"

"Mistä sait apua ja kauanko olit ilman kotia?"

"Mitä hankaluuksia kohtasit hakiessasi asuntoa?"

"Mikä tai kuka auttoi sinua selviytymään päivästä toiseen?"

"Mitä haluisit sanoa päättäjille?"

Liite 9: Palautekysely valtuutetuille ja virkamiehille

1. Vastasiko tilaisuus odotuksiasi?
 - Kyllä
 - Ei
2. Miten hyödyllisenä koit tilaisuuden oman työsi kannalta asteikolla 1–5?
 - 1 Tilaisuudesta ei ollut minulle mitään hyötyä
 - 2 Tilaisuudesta oli minulle vähän hyötyä
 - 3 En osaa sanoa
 - 4 Tilaisuudesta oli minulle jonkin verran hyötyä
 - 5 Tilaisuudesta oli minulle paljon hyötyä
3. Miksi? Mitä arvokasta tilaisuus tuotti/antoi?
4. Haluatko kommentoida jotenkin tilaisuuden perehdytysmateriaalia, joka lähetettiin tämän palautekyselyn yhteydessä?
5. Mistä haluisit antaa kiitosta?
6. Missä olisi ollut parannettavaa?
7. Sana on vapaa!

Liite 10: Palautekysely messulaisille ja järjestäjille

1. Vastasiko tilaisuus odotuksiasi?
 - Kyllä
 - Ei
2. Miten hyödyllisenä koit tilaisuuden oman työsi kannalta asteikolla 1-5?
 - 1 Tilaisuudesta ei ollut minulle mitään hyötyä
 - 2 Tilaisuudesta oli minulle vähänhyötyä
 - 3 En osaa sanoa
 - 4 Tilaisuudesta oli minulle jonkin verran hyötyä
 - 5 Tilaisuudesta oli minulle paljon hyötyä
3. Miksi? Mitä arvokasta se antoi tai millaista konkretiaa se tuotti?
4. Missä onnistuimme?
5. Missä olisi ollut parannettavaa?
6. Saitko tilaisuudesta riittävästi tietoa ja ohjeita ennen tilaisuutta?
7. Millaista palautetta haluaisit antaa tilaisuuden valmistelusta ja koordinoinnista?
8. Mitä muuta haluaisit sanoa?

Lisätietoja Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyhankkeesta löydät:

www.nal.fi

www.nal.fi/fi/nuorten+asunnottomuuden+ennaltaehkaisyhanke/